

LÄNSSTYRELSEN I JÄMTLANDS LÄN	
INK	2011 -12- 05
S30YYI/-151-08	

Slutrapport Dansregion! 2009-2010

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Sammanfattning	3
2. Projektets bakgrund	5
Huvudmän – om Dans i Värmland & Teater Innlandet	5
Finansiering	6
Tidplan	7
3. Projektbeskrivning, målgrupp, resultat, och resultatindikatorer samt effekter	7
3.1 Projektbeskrivning	7
Lokal dansutveckling	7
Träning för dansverksamma	8
Dans i skolan	8
Dans på Rådhusplassen	10
Kjeledress	10
Poppea	10
Dirt'n Dancing	11
Danserum	11
Samverkan kring dansen i Kristinehamn	12
Samverkan kring Illusion och verklighet	12
Residensen Svensk norm, Roses & Beans och Choir Project	12
Betong Beats	14
The Knots	15
The Boss, The King and the Man from Mars	15
Främjande av interregionala nätverk för en fertil dansmiljö	15
Stärka dansen i regionen och öka förståelsen för dansen som uttrycksform	17
Bredda dansens utvecklingsmöjligheter i regionen	17
Labb Karlstad – alla kan dansa	18
Nothing on TV	19
Sommarkursen Spår av dans	19
Samarbete över gränserna	20
3.2 Målgrupp	21
3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter	22
3.3 .1 Gränsregionalt samarbete efter Interregprojektets slut	25
3.4 Projektets övriga resultat och erfarenheter	26
3.5 Kopplingar till andra projekt	26
4. Indikatorer	27
5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna	28
5.1 Gränsregionalt mervärde	28
5.2 Bättre miljö	29
5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män	29
5.4 Etnisk mångfald och integration	30
6. Informationsinsatser och skyltning av projektet	31
7. Underskrifter	32

1. Sammanfattning

I Dansregion! har vi arbetat utifrån visionen **Vi ska etablera Inre Skandinavien som den främsta dansregionen på nationellt plan näst efter storstäderna i Norge och Sverige.** Syftet och målet med projektet Dansregion! har varit att förankra visionen på lokal nivå och initiera en lokal dansutveckling i ett interregionalt perspektiv.

I en dansregion er det viktig med egen danseproduksjon, noe som var en del av målsetningen til Dansregion! Det målet er oppnådd. Hedmark Teaters virksomhet ble 1. april 2010 overdratt til Teater Innlandet, og der har produksjon og formidling av dans blitt nedfelt i vedtektene. Teater Innlandet er dermed det eneste norske regionteatret som har en slik målsetning.

Projektet har medført en økad rörlighet på dansområdet inom Inre Skandinavien. Bland annat har auditions inför dansproduktion på Hedmark Teater hållits på båda sidor gränsen och fått till följd att unga dansare från Sverige fått jobb i Norge. Föreställningar producerade på Hedmark Teater, og senere Teater Innlandet, har vidare visats för unga på svenska och norsk sida. Den ökade rörligheten över gränsen har även medfört att information om dansjobb nu sprids på båda sidor gränsen och Karlstads universitet har fått sökande från Norge till sina danskurser.

Dansen er en viktig del av ungdomskulturen og tiltrekker seg unge kvinner og stadig flere unge menn, men muligheten til å utøve og se dans varierer i regionen. Vi har med lokale og regionale satsninger bidratt til at flere unge har fått tilgang til dans i sin fritid og i skolen, samt arrangert dansebusser mellom Värmland og Hedmark for unge som vil delta i arrangement på andre siden av grensen. Et gjentakende stunt som har fått stor oppmerksomhet er Betong Beats i Hamar, der blandt annet unge dansere og skatere har møttes. Ved å arbeide med dans i mannlige dominerte ungdomskulturer, har vi fått flere menn til å interessere seg for dans.

Genom projektet har strukturerna kring dansen stärkts lokalt och därigenom stärkt och utvecklats samverkan över kommun-, läns- och landsgränser, vilket är grunden för en dynamisk dansmiljö. Som en följd av insatser i projektet har den intrakommunala samverkan kring dansen stärkts och dansen finns numera eller är på väg att skrivas in i lokala strategidokument för skolan.

För att öka tillgängligheten till scenisk dans och öka regionens attraktionskraft för boende och danskonstnärer har vi genomfört aktiviteter som syftar till att stärka och bredda tillgången till dans lokalt. Detta har resulterat i utvecklandet av en regional arrangörsplattform för dansen som scenkonst i Värmland, som saknar den struktur som behövs för detta på svensk sida.

Den ökade tillgängligheten har gjort dansen mer synlig och detta i kombination med samverkansprojekt, residens och delprojekt riktade mot områden som idrotten, näringslivet och skolan, har visat på bredden inom dansområdet och bidragit till en förändrad syn på dansen samt ökad kännedom om dansens möjligheter.

Vi har nått ut till en betydligt större allmänhet än förväntat med våra olika aktiviteter och informationsinsatser. Med ökad tillgänglighet genom dansbussar, workshops och seminarier för dansverksamma i regionen, har vi kunnat minska resandet. I arbetet med Dans i skolan har vi lagt vikt vid att även ha manliga danskonstnärer och fört samtal med eleverna för att påverka deras fördomar om dans som typiskt kvinnligt.

Projektet har haft en total omslutning på 12 696 804 kr (7 525 455 SEK +5 171 349 NOK).

Fra Betong Beats 2009 - Foto: Stian Frøysang

2. Projektets bakgrund

Dans i Värmlands uppdrag är inte att utveckla dansen över läns- och landsgränser. För att uppnå projektets mål med att utveckla och etablera dansen i regionen är detta dock en nödvändighet. Genom projektet och samarbetet med Hedmark Teater skapades förutsättningar att arbeta för samverkan inom ett större geografiskt område.

Dans var ikke en del av Hedmark Teaters ordinære virksomhet. Det lå ikke i teatrets oppdrag fra staten å produsere og formidle dans. Hedmark Teater har gjennom sitt arbeid med strategiplan klart signalisert et ønske om å arbeide med scenekunst i hele sin bredde. Prosjektet Dansregion! gjorde det mulig for Hedmark Teater å utvide sin virksomhet til også å omfatte dans. Regionen fikk dermed en egen danseproduserende institusjon, som gjennom turnévirksomhet ble en ressurs for hele regionen. Et av våre langsiktige mål, egen produksjon av profesjonell dans i regionen, er oppnådd gjennom dansesatsningen til det nyetablerte Teater Innlandet. Dermed har vi skapt nye arbeidsplasser og utvidet scenekunst-tilbudet til publikum på tvers av fylkes- og landegrenser.

Tidligere Interregprosjekt har bidratt til å etablere et givende samarbeid og nyttig erfaringsutbytte for begge parter. I Värmland har man jobbet med å utvikle markedet for dansepedagoger og danseinteresse siden 1995. De har gjort seg erfaringer Hedmark kan ha utbytte av. I Hedmark har man produsert profesjonelle forestillinger, arrangert turneer og annen profesjonell teateraktivitet i 20 år. Dette er kunnskap man mangler på Dans i Värmland. Ved å kombinere og utveksle disse forskjellige erfaringene har vi sammen stått sterkt.

Målet med dette projekt har varit att utvidga våra nätverk i förhållande till Dalarna och Østfold och använda den upparbetade kompetensen och nätverken som redskap till att nå nya, mer operativa mål. Fokus har legat på att genomföra aktiviteter och börja bygga de element som ska vara kärnverksamheter i en framtida dansregion.

Huvudmän – om Dans i Värmland & Teater Innlandet

Dans i Värmland startade sin verksamhet 1995 och är idag ett regionalt resurscentrum för konstartlig dans inom Region Värmland och verkar för att dansen som konstform blir tillgänglig för länets alla invånare samt att kunskapen om dans ökar inom olika samhällsområden. I uppdraget ingår att samordna, initiera och driva olika utvecklingsprojekt för att stärka dansen som konst- och uttrycksform i regionen.

Teater Innlandet AS er regionteater for Hedmark og Oppland. Teatret produserer og programmerer scenekunst og turnerer i begge fylker. Teater Innlandet formidler både teater og dans. Repertoaret består av egenproduserte oppsetninger, samarbeidsproduksjoner og gjestespill.

Teater Innlandet ble opprettet 1. april 2010 og overtok da Hedmark Teaters virksomhet.

Finansiering

Prosjektet har på svensk side hatt en kostnadsramme på til sammen SEK 7 853 800 for prosjektperioden. I Norge har den samme rammen vært på til sammen NOK 4 962 000. Finansierungsplanen for respektive part har sett ut enligt følgende:

FINANSIERING

Sverige

	2009-2010
Arvika Kontant	200 000
Säffle Kontant	200 000
Kristinehamn Kontant	200 000
Dans i Dalarna (DiD)	20 000
Region Värmland kontant	1 772 300
3 kommuner +DiD Direktfinansiering	1 534 600

Total svensk nasjonal medfinansiering	3 926 900
---------------------------------------	-----------

Europeiska Regionala UtvecklingsFonden	3 926 900
--	-----------

SUM	7 853 800
------------	------------------

FINANSIERING

Norge

	2009-2010
Hedmark Teater direktefinansiering	640 000
Hedmark Teater kontant	691 000
Turnéorganisasjon for Hedmark	450 000
Tynset kommune kontant	50.000
Kongsvinger kommune kontant	50.000
Hamar kommune kontant	50.000
Elverum kommune kontant	50.000
Hedmark Fylkeskommune kontant	500.000
Total norsk regional medfinansiering	2.481.000

Statlige IR-midler	2.481.000
--------------------	-----------

SUM	4.962.000
------------	------------------

Tidplan

Projektets tidplan för de olika aktiviteterna har varit följande:

Aktivitet	Startmånad	Sluttmånad
Lokal dansutveckling	01.01.09	31.12.10
Utveckla danse-event	01.01.09	31.12.10
Erfarenhetsutbyten	01.01.09	31.12.10
Planläggning verksamhet efter projektslut	01.01.09	31.12.10
Projektervärdering och avslutsredovisning	01.01.09	28.02.11
Projektets start- och slutdatum	01.01.09	31.12.10

3. Projektbeskrivning, målgrupp, resultat, och resultatindikatorer samt effekter

Under projektet har vi genomfört en mängd aktiviteter som på olika sätt bidragit till att dels förankra projektets övergripande vision på lokal nivå, dels lägga grunden för en lokal dansutveckling i ett interregionalt perspektiv. Med fler drivande aktörer inom dansområdet skapas förutsättningar för en bärande struktur och fortsatt utveckling för dansen i regionen.

3.1 Projektbeskrivning

Egen översikt över projektets kostnader er vedlagt för Teater Innlandet (Bilag 1) och Dans i Värmland (Bilag 2).

Lokal dansutveckling

I arbetet med den lokala dansutveckling har Dans i Värmland tagit fram och arbetat utifrån en grundläggande modell som lyfter fram viktiga incitament för ett utvecklingsarbete. Främst har arbetet inneburit identifiering av samarbetsparter och drivkrafter samt centrala styrkor och möjligheter för dansens utveckling i respektive kommuner.

Det fortlöpande arbetet i projektet med att stödja den lokala dansutvecklingen, har skett parallellt med arbete på ett mer övergripande plan med olika aktiviteter och nätverksbyggande i ett interregionalt perspektiv utifrån visionen att Inre Skandinavien ska bli en framstående och ansedd dansregion.

Vi har arrangerat möten med ingående verksamheter för gemensam planering och erfarenhetsutbyte i projektet på lokal nivå samt för att öppna upp för samverkan mellan kommuner. Samverkan breddar kommunernas möjligheter att stärka och utveckla

dansen lokalt. Det har varit mycket uppskattat av ingående kommuner att få ta del av hur de andra kommunerna i länet jobbar. Mötena har gett idéer och inspiration genom att ta del av olika projekt eller aktiviteter. Vid mötena har vi lagt vikt vid att tjänstemän på olika nivåer och pedagoger ska delta, vilket har bidragit till givande meningsutbyten mellan deltagarna då detta har medfört att samtalen om pågående aktiviteter i projektet har skildrats ur flera perspektiv.

Träning för dansverksamma

På Hamar hadde vi faste mandagstreninger for dansenettverket vårt, der de dansevirksomme byttet på å holde klasse for hverandre. Vi leide også inn dansetrenerne for å undervise. Målet var å etablere et danse miljø på Hamar, der de dansevirksomme møttes regelmessig og hadde glede og nytte av hverandre.

Hedmark Teater/Teater Innlandet bidro med koreografer til et nytt prosjekt på Hamar, SIB Dance Lab, som ble arrangert første gang sommeren 2009. De dansevirksomme i regionen fikk mulighet til å jobbe med egne prosjekter i et profesjonelt miljø, med andre dansere og koreografer, og de avsluttet med åpen visning for publikum. SIB Dance Lab ble også arrangert sommeren 2010.

På svensk sida har vi länge haft regelbunden träning för dansverksamma, men genom projektet har vi kunnat utveckla denna verksamhet och ta in gästlärare, och även arrangera gemensamma nätverksträffar med Hedmark Teater. Härigenom har danslivet i Värmland fått nya impulser från såväl nationellt som internationellt håll och värdefulla kontakter har knutits.

Dans i skolan

Ett gemensamt utvecklingsområde i de tre navkommunerna Arvika, Kristinehamn och Säffle har varit att etablera Dans i förskola och skola (ersätter det tidigare begreppet Dans i skolan) som begrepp och metod i skolan. Värmland ligger långt fram i sitt arbete med Dans i förskola och skola, ett arbete som leds av Karlstads universitet i samarbete med Dans i Värmland.

I projektet har skolorna i navkommunerna Arvika, Kristinehamn och Säffle vardera fått besök av tre danskonstnärer en dag i veckan under projektperioden. Främst har de varit i år F-6, men även år 7-9.

Tillsammans med pedagogerna har de planerat hur dansen ska kopplas till skolans

Bild från dansverksamhet på skola.
Foto: Sofie Lind.

verksamhet. Vi har även arrangerat workshops för pedagoger, deltagit i nationella konferenser och dansmässor samt tagit fram en informationsfolder om Dans i förskola och skola. Aktiviteterna har skapat en ökad medvetenhet och kunskap om dansens möjligheter som verktyg för lärandet. Sex pedagoger har nu påbörjat kursen *Dansgestaltning i förskola och skola I* vid Karlstads universitet.

Marknadsundersökningsföretaget Attityd i Karlstad genomförde en oberoende, kvalitativ uppföljning av arbetet med Dans i förskola och skola under våren/sommaren 2010. Intervjuer gjordes med pedagoger och elever i navkommunerna på svensk sida. Resultatet av uppföljning visar på mycket positiva erfarenheter från medverkande pedagoger och elever, som lyfter fram positiva förändringar på såväl individ- som grupp nivå som projektet bidragit till.

Förutom att själv få utöva dans, har vi även lagt vikt vid att eleverna ska få uppleva dans och därigenom få inspiration i det egna skapandet. Totalt har fem olika dansföreställningar (*Kamuyot, Blåställ, Sprätt Hönskabaret* och *Stenkär*) som riktats mot skolan turnerat i Värmland under projektperioden.

Bild från *Sprätt Hönskabaret*.

I samband med att föreställningen *Kamuyot* turnerade i Värmland, arrangerades seminariet *Att upptäcka nya världar* för skolpersonal och kulturarbetare. Seminariet arrangerades i samarbete mellan Kristinehamns Teaterförening, Musikskolan i Kristinehamn, Kristinehamns folkhögskola KPS, Riksteatern Värmland, studieförbundet Bilda och Dans i Värmland.

Vi har tagit fram den pedagogiska Dansväskan, som bland annat innehåller musik, litteratur och sjalar för att underlätta för pedagoger att komma igång med dans tillsammans med barnen. Väskan har varit mycket uppskattad och varje navkommun har fått en väska.

Vi genomförde en workshop i Kongsvinger med danserne fra "Nothing on TV" for dansemiljøet i Kongsvinger, noe som var en stor suksess.

Fra workshop etter forestillingen *Kjeledress*. Foto: Bente Skjefstad

Dans på Rådhusplassen

Til dansere på kulturskolen i Elverum leide vi inn en Londonbasert koreograf, Annette Brandanger, for å jobbe fram en stedsspesifikk danseforestilling til julegateåpningen i Elverum 2009, "Dans på Rådhusplassen". Annette Brandanger er opprinnelig fra Hamar og ønsker å jobbe mer i regionen. Samarbeidet var svært vellykket, og både elever og kulturskolelærere fikk ny inspirasjon.

Kjeledress

Forestillingen *Kjeledress* med den svenske dansegruppen Vifira var på turné i regi av Hedmark Teater i mars 2010. En liten workshop avsluttet hver forestilling. I tillegg til de åpne forestillingene var barnehager og barneskoler i våre fokuskommuner invitert på egne, lukkede dagforestillinger. Turnéen med *Kjeledress* var et direkte resultat av at Hedmark Teater deltok på dansebussen som Dans i Värmland sendte til Dieselverkstaden i Stockholm i januar 2009.

Poppea

Det internasjonalt anerkjente Ingunn Bjørnsgaard Kompani gjestespilte på Teater Innlandet, Hamar i april 2010, med forestillingen *Poppea*. I den forbindelse arrangerte vi to workshops med kompaniet, slik at både vårt dansenettverk og videregående elever fra Stange og Arvika fikk prøve å danse utdrag fra forestillingen.

Dirt'n Dancing.
Foto: Aleksander Klanderud

Dirt'n Dancing

I mai 2010 arrangerte Teater Innlandet *Dirt'n Dancing* i Kongsvinger i samarbeid med kommunen. Dirt'n Dancing var et stunt der lokale dansere, skatere og dirt jump-syklister lagde en forestilling sammen med koreografene Maren Wedøe og Therese Slob. Prosjektet ble en kjempe-suksess der lokale ungdommer bidro på alle felt, også med musikk, foto- og filmdokumentasjon, og med utvikling av markedsføringsmateriell.

Danserum

Teater Innlandet bidro med danselærerere da Kulturskolen i Elverum arrangerte samlingen *Danserum* i mai. Ungdommer fra hele regionen var invitert til en helg med dansekurs i forskjellige stilarter, og helgen ble avsluttet med en forestilling. Danserum var en suksess som vil bli gjentatt i 2011, og som Elverum kommune håper at skal bli et årlig arrangement.

Samverkan kring dansen i Kristinehamn

I Kristinehamn har vi stöttat studieförbunds dansverksamhet och uppstarten av dans som fritidsverksamhet på Musikskolan samt jobbat för samverkan mellan de olika dansverksamheterna i kommunen. Samarrangemanget kring föreställningen *Kamuyot* och seminariet *Att upptäcka nya världar* bidrog till att dansverksamheterna i Kristinehamn möttes och beslutade att samverka kring dansens utveckling lokalt.

En del i den lokala dansutvecklingen är även att skapa samverkan kring tjänster mellan våra navkommuner och deras kranskommuner. Vi har därför stöttat utveckling av dansen i Storfors, Filipstad och Lesjöfors som alla är kranskommuner till Kristinehamn, vilket skapade ett intresse för streetdans bland unga i kommunerna. Utan en bärande struktur kring verksamheten fick den inte egen bärkraft, men nu under våren 2011 satsar Filipstad åter på att få igång streetdans som fritidsverksamhet för unga med stöd från Studieförbundet.

Samverkan kring Illusion och verklighet

Det har varit positivt för regionen att få besök av två danskompanier av skilda karaktär för genomförande av residens i två av projektets navkommuner. Samverkansprojektet *Illusion och verklighet – Bilder i rörelse* innebar att dansen sattes in i nya sammanhang och skapade möten mellan olika konstformer. Genom arrangerandet av dansbussar i samarbete med Unga Arrangörer har tillgängligheten till dansföreställningar i regionen ökat. Dessa olika aktiviteter har bidragit till att öka förståelsen för dansen som uttrycksform och visa på bredden inom dansen samtidigt som regionen lyfts fram som kreativ och framåtsträvande inom dansområdet.

Residensen Svensk norm, Roses & Beans och Choir Project

I både Arvika och Säffle har det funnit intresse för residens, vilket har genomförts på båda orterna.

I Arvika etablerades kontakt med Arvikabördige Dag Andersson och gruppen Bastard produktion, som genomförde residenset *Svensk Norm* sommaren 2009. Projektet uppmärksammades i lokala media. I residenset deltog bland annat politiker, hockeyungdomar och pensionärer från Arvika. Arbetet avslutades med en visning i centrala Arvika, vilket medförde att kommuninvånarna fick en ny bild av hur man kan arbeta med dans. Bastard produktion återvände till Arvika sommaren 2010 för att slutföra sin produktion av föreställningen *Roses & Beans*. Projektet fick stöd från Dansregion! och Ingesunds Musikhögskola-Karlstads universitet. Under residenstiden träffade Bastardproduktion även tjänstemän från kommunen för att diskutera fortsatta projekt- och residensmöjligheter under 2011.

Bild från föreställningen *Roses & Beans* - Foto: Marianne Eriksson

Det Londonbaserade danskompaniet h2dance genomförde *ChoirProject* under 2009-2010 med residens i Portugal, England, Island, Sverige och Norge. I Sverige genomfördes *Choir Project* under april-juni 2010 i Säffle med stöd från Dansregion!. En kör och en asylgrupp deltog. Ledare för h2dance var Hanna Gillgren, bördig från Säffle och diskussioner fördes även om möjligheten till Gillgren som stadskoreograf i Säffle. För Säffle innebar projektet en möjlighet att synas nationellt/internationellt och skapa en struktur för mervärdeskapande kring kulturarrangemang med gästande kulturarbetare. Residenset i Säffle och Dansregion! får internationell uppmärksamhet inför premiären av den slutgiltiga produktionen, som spelas i London i slutet av februari 2011. Projektet bidrog även till att stärka kommunens intresse för att bilda en regional arrangörsplattform.

Choir Project och *Roses & Beans* sammanstrålade i en gemensam avslutande visning – *Body Speak* – i Säffle. Unga arrangörsnätet, som vi samarbetat med även tidigare, arrangerade en dansbuss från Karlstad till visningen. Teater Innlandet fanns med på plats för uppföljning av satsningen. *Roses & Beans* medverkade även i den internationella dansfestivalen ABUNDANCE i juni 2010.

Fra Betong Beats - Foto: Stian Frøysang

Betong Beats

Hedmark Teater/Teater Innlandet, arrangerte Betong Beats i mai 2009 og i september 2010, begge ganger i samarbeid med Hamar kommune. Her ble dans, tricking og skate satt sammen til heftige stunt med musikk som bakteppe. Ungdom fra Hamar og omegn jobbet fram forestillingene sammen med profesjonelle koreografer og dansere.

Dans i Värmland arrangerte i mai 2009 en busstur for ungdommer fra Värmland. Turen gikk til Hamar for å se Betong Beats. De deltok også i en workshop og jam sammen med norske ungdommer. En svensk dansegruppe opptro også etter selve stuntet.

Fra The Knots - Foto: Thomas Haugersveen

The Knots

Forestillingen The Knots ble produsert på Hamar høsten 2010 av Teater Innlandet, i co-produksjon med Katrine Bølstad Kompani og Dansens hus. Forestillingen var senere på turné i Hedmark og Oppland, og ble også spilt i Vansbro, Dalarna. I fokuskommunene fikk elever fra videregående skole tilbud om å se forestillingen gratis. The Knots ble også spilt i februar 2011 på Dansens Hus i Oslo.

The Boss, The King and the Man from Mars

På Tynset fikk lokale ungdommer jobbe sammen med den profesjonelle koreografen Annette Brandanger høsten 2010. De lagde moderne dans til konserten The Boss, The King and The Man from Mars sammen med Nor Døst. Oppsetningen ble spilt for seks fulle hus på Tynset kulturhus, og deretter på Hamar senere samme høst.

Främjande av interregionala nätverk för en fertil dansmiljö

Vi har arrangert interregionala möten för gemensam planering och erfarenhetsutbyte i projektet mellan involverade parter på båda sidor gränsen i projektet. Det har varit mycket uppskattat av ingående kommuner att få ta del av hur de andra kommunerna jobbar och hur kommunernas respektive förutsättningarna för dansens utveckling ser ut. Mötena har gett idéer och inspiration genom att ta del av olika projekt eller aktiviteter. Även vid dessa möten har vi lagt vikt vid att tjänstemän på olika nivåer och pedagoger ska delta, vilket har bidragit till givande meningsutbyten mellan deltagarna då detta har medfört att samtalen om pågående aktiviteter i projektet har skildrats ur flera perspektiv.

I september 2009 hadde vi et interregionalt møte i Kongsvinger der alle kommunene innen prosjektet ble invitert. Turnéorganisasjon for Hedmark og Dans i Dalarna deltok for å fortelle om sine foretak. Det ble et vellykket treff, der de kommuneansatte fikk utvekslet idéer og erfaringer. Det ble mange fruktbare samtaler om ulike måter å løse dansesatsningen på, på tvers av kommune- og landegrenser. Dette møte fulgdes opp med ett møte i Jössefors i november 2010, for å utbyta erfaringer i prosjektet og diskutere framtidige samarbeidsmuligheter.

Fire norske ungdommer deltok i Dans i Värmlands sommerpraktik "Ung Dans med Filmkamera" i 2009. Senere samme år holdt de foredrag for ungdom i sine respektive kommuner, for å dele sine erfaringer.

Beträffande arrangörsskapet kring dans har vi även lyft möjligheterna med samverkan kring inköp av föreställning och publikarbete samt i samarbete med arrangörsföreningar arrangerat dansbussar från olika orter i Värmland till offentliga föreställningar. Vi har arbetat för att öka kunskapen om det föreställningsutbud som finns att tillgå såväl regionalt som nationellt. Genom att arrangera dansbussar till en årlig, nationell Dansmässa i Stockholm och bjuda in Dansspridning i Mellansverige till Kulturmingel, har arrangörer och tjänstemän och pedagoger inom skolan fått en ökad kunskap om vart de kan vända sig för inköp av dansföreställningar. De olika insatserna skapade en medvetenhet om fördelarna med samverkan hos arrangörer av dans.

Vidare har dansutvecklarna arbetat med att främja arrangerandet av events inom streetdans och samtidigt skapa förutsättningar för framväxten av ett regionalt streetnätverk. Arbetet har bidragit till att kontaktytor mellan olika streetgrupper i Värmland har skapats och en gemensam samlingspunkt har blivit Jam4Us, som från och med våren 2009 arrangeras regelbundet av streetnätverket i Karlstad. Studieförbundets danskurser ökade i popularitet som en följd av de Jam4us som arrangerats samt resan till Betong Beats i Hamar. Under 2010 har detta arbete följts upp med stöttning av Pump Up the Jam och arrangerandet av en streetdag med föreläsning och workshop.

Under hösten 2009 genomfördes samverkansprojektet Illusion och verklighet – bilder i rörelse, vilket resulterade i att mötesplatser skapades mellan olika konstformer och synen på dansens möjligheter inom olika områden breddades.

Teater Innlandet inviterte til nettverkstreff for sine dansevirsomme i april 2010, i forbindelse med visningen av danseforestillingen *Poppea*. Her diskuterte vi bl.a.veien videre for nettverket, etter avslutningen av "Dansregion!". På svensk side arrangerte vi en minibuss for dansevirsomme og gymnas-elever, som dro til Hamar for å delta på workshop med kompaniet, og deretter se forestillingen.

Stärka dansen i regionen och öka förståelsen för dansen som uttrycksform

Vi har nått ut till en betydligt större allmänhet än förväntat med våra olika aktiviteter och informationsinsatser. Med ökad tillgänglighet till dans i regionen genom dansbussar, workshops och seminarier för dansverksamma i regionen och via informationsmaterial, har dansen blivit mer synlig. Detta i kombination med att visa på bredden inom dansområdet, har bidragit till att de som tagit del av de tidigare nämnda aktiviteterna fått en förändrad syn på dansen och ökad kännedom om dansens möjligheter. Vi har visat att regionen är öppna för dansprojekt av olika karaktär och detta ökar regionens attraktionskraft och skapar förutsättningar för att dansverksamma utifrån söker sig till regionen.

Bredda dansens utvecklingsmöjligheter i regionen

Vi har även vänt oss till nya områden, t ex till Almi för att visa på hur kroppsmedvetenhet kan förbättra säljarens kommunikation och till Värmlands idrottsförbund.

Bild från rörelsetränningspass med unga från IF Göta Karlstad - Foto: Anders Hanson

Samarbetet med Värmlands idrottsförbund utmynnade i en förstudie om rörelseträning till vilken vi bjöd in friidrottsföreningen IF Göta Karlstad och herrarnas curlinglandslag Edin och damcurlingen. Syftet med förstudien var att undersöka intresset och vilka effekter idrottare upplever av rörelseträning, för att därefter se om bredare satsning kan göras för att föra in rörelseträning som kompletterande träningsform på bred front bland idrottsföreningarna i Värmland. Genom att jobba med rörelseträning både mot barn och unga som är i början av sin karriär och med idrottare på elitnivå, ville vi få en uppfattning om hur rörelseträningens nytta och effekter upplevs, beroende på i vilket skede man befinner sig i sin idrottssatsning. Deltagarna var mycket positiva.

Ett samarbete med interregprojektet Innovation Music Network, projektet Kreativa Näringar och Film i Värmland utmynnade i regelbundna nätverksträffar – Culture club – för möten mellan olika kulturyrtingar och branscher.

Bild från Labb Karlstad - Foto: Maria Wågemo

Labb Karlstad – alla kan dansa

Alla kan dansa, och för att lyfta fram detta arrangerade vi Labb Karlstad, riktat mot personer med och utan funktionsnedsättning. Workshophelgen leddes av gästkoreografen Veera Suvalo Grimberg som är konstnärlig ledare för Sveriges första professionella integrerade danskompani SPINN. Syftet med Labb Karlstad var att öppna upp för en vidgad syn på vilken kropp man kan ha för att kunna arbeta konstnärligt/professionellt med dans. Deltagarna fortsatte att träffas under hösten och deras arbete utmynnade i föreställningen *Värmland in i minsta rörelse*.

Förstudien har varit mycket uppskattad av deltagarna, som upplever att dansen bidragit till att förbättra bland annat deras koordination, smidighet, balans och timing. Det finns ett stort intresse för en fortsatt satsning på rörelseträning med en danskonstnär.

Nothing on TV: Foto: Thomas Haugersveen

Nothing on TV

Nothing on TV var en moderne danseforestilling som ble produsert på Hamar. Maren Wedøe ved Hedmark Teater var koreograf, og Elin Lysholm og Ida Hellsten som ble plukket ut fra audition i Sverige våren 2009, var dansere. Forestillingen turnerte i Hedmark, Oppland og Värmland. Det ble spilt 64 forestillinger med et samlet publikumsantall på 6894. Hovedmålgruppen var ungdom, og de fleste forestillingene ble vist for skoleklasser i regi av Turnéorganisasjon for Hedmark.

Forestillingen fikk mye positiv oppmerksomhet i pressen, og fotografier fra forestillingen har blitt brukt i flere sammenhenger, bl.a. i barnekulturmagasinet Q.

Maren Wedøe fra Hedmark Teater deltok i Norsk kulturråds årskonferanse 2009, Lokalt kulturliv i endring. Større satsning på kulturlivet gir større muligheter i bygd og by, og seminaret tok for seg hvordan man best kan utnytte dette.

Sommarkursen Spår av dans

Tillsammans med Karlstads universitet utarbetade vi och genomförde sommarkursen *Spår av dans*, 7,5 hp. Kursen fick många internationella sökande, men som tyvärr pga. av universitets antagningskrav inte kunde beredas plats. Av de 12 som genomförde kursen var ändå två deltagare från Irland och en från Spanien. Denna aktivitet, visar sig

i ett utvärderingssamtal med universitetet, ha inneburit att man nationellt och internationellt fick upp ögonen för att Karlstads universitet arbetar med dans, inte bara inom lärarutbildningen. Man fick en direkt kontakt med en i Europa och Sydamerika välkänd danskonstnär Khosro Adibi och hoppas på fortsatta samarbeten och därmed en ökad attraktionskraft till universitetet och regionen. Examinationen genomfördes under Abundance, en internationell dans- och koreografifestival som Dans i Värmland genomför i Karlstad vart tredje år. Detta bidrog också till att fler fick upp ögonen för att Karlstads universitet arbetar med dans på olika sätt. Det universitet och högskolor i en region gör och kan erbjuda, har en stor betydelse för utvecklingen av ett område, i detta fall dans.

Teater Innlandet deltok på Dans i Värmlands dansefestival Abundance i Karlstad i juni, för å se ulike former for danseforestillinger og hente inspirasjon til videre satsing på dans.

Samarbete över gränserna

Vi har utvecklat den svensk-norska Dansbanken i vilken uppdragsgivare kan söka efter kompetens inom olika genrer, över landsgränsen. Dansbanken är en resurs där dansverksamma kan presentera sig och visa sin tillgänglighet.

Genom Dansnätverk Inre Skandinavien kan vi sprida information om vad som händer på båda sidor om gränsen och sprida information om tjänster.

Før produksjonen av Nothing on TV på Hedmark Teater ble det arrangert en audition hos Dans i Värmland i Karlstad, der ansvarlig koreograf for forestillingen Maren Wedøe og teatersjef Else Braseth deltok. Wedøe var også med på en audition i Oslo, Åpen prøvedans. Auditionene bidro til å skape interesse for Indre Skandinavia som en mulig og attraktiv arbeidsplass for dansevirksomme.

En del i Dans i Värmlands stöd till Hedmark Teater i deras arbete med att utveckla dansen som en egen gren i sin verksamhet, var att erbjuda platser för fire norska ungdomar i Dans i Värmlands sommarpraktik "Ung Dans med Filmkamera" 2009.

Høsten 2009 besøkte tre dansekunstnere fra Dans i Värmland Tynset for å jobbe på skoler i Tynset og Fåset. Danserne fikk absolutt ALLE med i dansen, og det var tydelig at dette var noe som fenet. Selv de elevene som vanligvis trekker seg unna felles oppgaver, var med uten å protestere. Både danserne og skolene var så fornøyd at de ønsker å gjenta prosjektet.

Hedmark Teaters dansproduksjon "Nothing on TV" turnerade i Värmland høsten 2009, vilket var möjligt genom vårt samarbete i "Dansregion!".

Dans i Värmland och Teater Innlandet har träffats regelbundet under projekttiden för att tillsammans dra upp riktlinjer och diskutera olika samarbeten över gränserna. Det sista mötet ägde rum i Vansbro i september 2010. Teater Innlandet visade föreställningen "The Knots" för estetelever från Vansbro, Falun, Hedemora, Mora och Karlstad.

Under projekttiden har korrespondens och inbjudningar till regionens olika aktiviteter för yrkesverksamma skett genom nätverket Dansverksamma i Inre Skandinavien. Som nämns tidigare har vi – Dans i Värmland och Teater Innlandet – vid flera tillfällen skapat samarbetat över gränsen för att skapa möjlighet till utbyten och kontakt mellan medverkande i projektet på båda sidor gränsen.

Samarbetet med UNISKA-projektet inom deras delprojekt "Studentsamverkan och lärarutbyte över gränsen" har medfört att kontakt etablerats mellan Högskolan i Hedmark och Karlstads universitet, som båda ser positivt på framtida samverkan.

3.2 Målgrupp

Unga män och kvinnor var för projektet en central målgrupp. Regionen har ett gemensamt problem, att lyckas behålla unga kvinnor och attrahera unga generellt. Dansen är stark inom ungdomskulturen och attraherar unga kvinnor och även fler och fler unga män. Genom ett gränsregionalt samarbete kring insatser på dansområdet, kan projektet utveckla hållbara och bestående strukturer och bidra till en aktiv och attraktiv livsmiljö. Resultatet kan bli att fler unga stannar kvar eller återvänder till regionen samt att fler kreativa människor lockas hit och deltar i regionens utvecklingsarbete.

Vi kan konstatera att projektet i hög grad nått ut till målgruppen unga män och kvinnor genom riktade insatser. Vi har stärkt de lokala strukturer som skapar förutsättningar för fortsatt medveten satsning på dans för barn och unga på lokal nivå. Beslutsfattare och tjänstemän som arbetar för att skapa förutsättningar för unga att finna en meningsfull fritidssysselsättning på sin hemort har blivit medvetna om dansens betydelse och möjligheter beträffande ungas fritidssysselsättning. Likaså har beslutsfattare och tjänstemän skrivit in dansen eller står i begrepp att skriva in dansen i lokala styrdokument för skolan. Detta skapar förutsättningar för barn och unga att kontinuerligt få möta dansen i skolan. Det kan vara tillsammans med en danskonstnär, en pedagog eller att se och samtala kring en dansföreställning.

Vi har gitt unge dansere mulighet til å jobbe med profesjonelle koreografer i de norske fokuskommunene. De har fått inspirasjon og nyttig lærdom, og alle prosjekter har blitt avsluttet med forestillinger for publikum.

Vidare har vi stärkt arrangörsskapet för dans och arbetar vidare för att skapa en stabil arrangörsplattform för den konstnärliga dansen i Värmland, vilket ökar förutsättningarna för en aktiv dansregion som har mycket att erbjuda barn och unga.

Gjennom prosjektet har vi produsert nye danseforestillinger, og også hatt gjestespill som har gitt danseinteresserte i Hedmark og Värmland ett større tilbud.

Genom utbildningsinsatser och satsningar på att stärka regionala nätverk för dansen ökar vi förutsättningarna för ökad kvalitet på den dansverksamhet som riktas mot barn och unga. Med ett breddat arbetsfält för dansverksamma kan vi även locka fler dansverksamma till regionen med varierande bakgrund

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter

Vi har i mycket hög grad nått målen i projektet och kan konstatera att många delar i projektet även fortsätter efter projekttidens slut. Bilaga bifogas över de olika aktiviteter som genomförts på svensk sida med koppling till projektmålen (Bilaga 3).

Hedmark Teaters deltagelse i de interregionale danseprosjektene har ført til at Teater Innlandet har dans som et viktig satsningsområde. Det har også bidratt til at regionen har blitt lagt merke til i danseverdenen. Teater Innlandet får forespørslar fra både norske og internasjonale dansere og dansekompanier som ønsker å produsere dans sammen med oss. Vi får også mange henvendelser fra anerkjente dansekompanier som ønsker å komme til Hedmark for å gjestespille.

Arbetet med att etablera Dans i förskola och skola som begrepp och metod har medfört att ca 1600 barn och unga har fått möta dansen i skolan både i eget utövande och som konsument. Det har även resulterat i att sex pedagoger nu går kursen *Dansgestaltning i förskola och skola I* vid Karlstads universitet. Under tiden får de stöd av en danskonstnär som kommer till respektive skola en gång i veckan. Detta sker även under våren 2011, då kommunerna fortsätter med sin danssatsning i skolan. Dans i Värmland och Karlstads universitet fortsätter samverka kring utvecklingen av Dans i förskola och skola i Värmland.

Den framtagna foldern Dans i förskola och skola kommer att vara ett stöd i Dans i Värmlands fortsatta verksamhet riktad mot skolan.

Erfarenheterna från arbetet med Dans i förskola och skola har vidare utmynnat i att Dans i Värmland påbörjat ett kunskapsprojekt som syftar till att ytterligare öka kunskapen om dansen som uttrycksform hos bland annat tjänstemän och skolpersonal. I detta arbete kommer även Attityds uppföljning av Dans i förskola och skola-verksamheten i projektet att ingå.

Navkommunerna på svensk sida har nu tagit över ansvaret för den pedagogiska Dansväskan, som delats ut till varje kommun. I samband med övertagandet kommer Arvika och Kristinehamns kommun att föra samtal med dansverksamheterna på orten om samarbete kring dansworkshops kopplade till Dansväskan.

I Kristinehamns kommun finns numera dans på Musikskolan och dansen är inskriven som en del i den Kulturgaranti-policy som arbetats fram för förskoleklass-gymnasiet år 3 och började fr o m vårterminen 2011. En högstadieskola tog initiativ till att ta in dans i sitt arbete med Skapande skola. Dansverksamheterna i Kristinehamn har idag ett fungerande nätverk, där de samverkar för att stärka och utveckla dansen lokalt.

En Kulturgaranti-policy är även under framtagande i Säffle och dans är ett av de kulturuttryck som kommer att ingå. I Arvika pågår utarbetandet av en övergripande kulturstrategi, där dansen kommer att skrivas in som en del i strategin. Samordnarna i respektive navkommun har gjort följande uttalanden:

”De positiva effekterna från danssatsningen tar vi med oss i utvecklingen av en Kulturgaranti för skolan. Vårt deltagande i utvecklingen av en arrangörsplattform för dans, stärker vårt arbete med att kunna ge professionella dansföreställningar på Medborgarhusets scen.”

Ingrid Strengsdal, kulturchef i Säffle kommun

”Säffle har en stark danstradition och vi märker ett ökat dansintresse. Vi har haft större möjligheter att låta elever – och de har tagit chansen – få se och utöva dans, vilket har stärkt deras självförtroende och kroppsuppfattning. Pedagogerna har fått en förståelse för dansen som verktyg för lärandet.”

Lena Karlsson, kultursekreterare i Säffle kommun

Danssatsningen har inneburit en start på vårt arbete med dans på Musikskolan och Kulturgarantin för skolan. Elever har fått möta dansen både som konstform och verktyg för lärandet och flera pedagoger fortbildar sig på Karlstads universitet. Inte minst har jag knutit kontakter för mitt fortsatta arbete med kultur i skolan.”

Lis Landeman, rektor Musikskolan i Kristinehamns kommun.

”Danssatsningen har stärkt vårt arbete med kulturen som en aktiv del i lärandet och utvecklat arbetet med lärstilar i skolan. Fortbildning har gett ringar på vattnet. Dansen har gett positiva effekter som bl a brygga mellan olika kulturer, stärkt självkänslan hos eleverna samt lärandet under lekfulla förhållanden.”

Ann-Charlotte Axelsson, utvecklingsledare Bou 1-16 år i Arvika kommun

En ytterligare effekt av skolans ökade medvetenhet om dansen som ett verktyg i arbetet med skolans uppdrag, är att det ökar möjligheten för blivande studenter som läser till lärare med inriktning dans vid Karlstads universitet att kunna söka en anställning i regionen.

Samarbetet kring föreställningar medförde att Säffle kommun, med stöd från Dans i Värmland och Statens Kulturråd, tagit initiativet till bildandet av en arrangörsplattform i Värmland, som på sikt säkrar ett regelbundet utbud av dansföreställningar i regionen. "Dansregion!" stöttade initiativet genom att gå in med dansbussar till en föreställning i Säffle i december 2010. Vidare har en person arbetat på Dans i Värmland under tre månader med att kartlägga och sammanställa arrangörsföreningar och scener/lokaler i Värmland, ett arbete som sedan följs upp med besökande verksamhet under våren 2011.

Dansevirksomme i Hedmark har blitt sysselsatt ved at vi har formidlet arbeid til dem, både i egne produksjoner, men også i skoler og events der Hedmark Teater har blitt forespurt om danseinnslag. SIB Dance Lab i Hamar og Danscrum i Elvcrum, som Hedmark Teater og Teater Innlandet støttet i startfasen, fortsetter i 2011 og vil forhåpentligvis bli årlige begivenheter.

Teater Innlandet har gjennom danseprosjektet knyttet varige kontakter med dansemiljøet både i og utenfor Hedmark og Värmland.

Workshophelgen Labb Karlstad får en fortsättning för deltagarna genom att Folkuniversitetet i Karlstad kommer att erbjuda en danskurs riktad mot personer med funktionsnedsättning under 2011.

Under projektets sista del, har ett nytt samarbete påbörjats med Dans i Dalarna. Planen är att erbjuda unga nordiska klassiska dansare, efter avslutad utbildning, möjligheten till arbete. Dalateatern producerar en dansföreställning, som också kommer turnera i Värmland hösten 2011. Detta kommer att kopplas till arbetet med utvecklingen av en arrangörsplattform för Dans i regionen. Planer finns att också 2012 göra en samproduktion med DalaSinfoniettan. Dalarna kommer också efter projektets slut ingå i nätverket Kommunkontakter för Dans i Inre Skandinavien och med en utvidgad kontaktyta, ser vi flera möjligheter till samverkan över läns- och landsgränser.

Efter det positiva resultatet av förstudien kring rörelseträning för idrottare, förs nu samtal om hur satsningen kan utvecklas vidare och få större genomslag och bli en del inom utbildningar för tränare och ledare inom idrotten.

Den framtagna almanackan kommer att presentera och sprida resultatet från Dansregion! under hela 2011.

Arbetet med att förändra attityden till dans och förståelsen för dansområdets bredd är ett ständigt pågående arbete, då dessa förändringsprocesser hos individen tar tid. De vi har nått ut till under projektiden har på olika sätt fått en annan och vidare syn på uttrycksformen.

3.3 .1 Gränsregionalt samarbete efter Interregprojektets slut

- Dansen blir del av Teater Innlandet – inte enbart som projekt.
- Samarbete med Dans i Dalarna sker genom olika projekt och i nätverket.
- Samarbetet med Värmlands idrottsförbund kring rörelseträning för idrottare utvecklas vidare.
- Labb Karlstad blir kurs på Folkuniversitetet i Karlstad.
- Förlängningen av Dans i skolan i kommunerna under våren 2011
- Utvecklingen av arrangörsplattformen fortsätter under 2011 genom projektet Dansplattform Värmland och Teater Innlandet involveras.
- Universitetskursen *Dansgestaltning i förskola och skola I* fortgår under våren 2011 precis som kommunernas satsning på Dans i förskola och skola.
- Dansväskan har övergått i kommunernas regi och kommer att användas fortsatt ute i kommunerna.
- Fortsatt samarbete med Karlstads universitet kring utvecklingen av Dans i förskola och skola i Värmland.
- Kunskapsprojekt om dansen som uttrycksform är ett resultat av projektet.
- Fortsatt användning och spridning av folder Dans i Förskola och skola
- Almanackan Dansregion! informerar om resultatet i projektet under hela 2011.
- Arbetet med förankringen av dansen i kommunernas strategidokument fortsätter i Arvika och Säffle.
- Choir Project avslutas med föreställning i London i slutet av februari 2011
- Den svensk-norska Dansebanken består
- Kontakten mellan Dans i Värmland och Teater Innlandet består
- Nätverken Dans i Inre Skandinavien fortsätter.
- Samarbete med Hedmarks fylke och Dalarna i Drömsommarjobbet – praktik för unga.
- Danserum i Elverum vil bli gentatt i 2011.
- Våren 2011 satsar Filipstad åter på att få igång Street dance som fritidsverksamhet.

3.4 Projektets övriga resultat och erfarenheter

Att förankra ett projekt tar tid, men fr o m hösten 2009 kunde vi märka ett tydligare aktivt deltagande och engagemang från samordnarna och andra berörda parter i de ingående kommunerna. Viljan att satsa på dansen har funnits hela tiden, men att prioritera att själv delta i förankringsarbetet och inte lämna över det på en samarbetspart tog viss tid.

Med ett medvetet engagemang ute i kommunerna fick projektet en helt annan kraft och det var nödvändigt för att befästa och förankra danssatsningen i kommunerna. Arbetet med specifika strategidokument för arbetet med Dans i förskola och skola var ett stöd i detta arbete, då de tydliggjorde att en ansvarsfördelning mellan dansutvecklarna och involverade parter i kommunerna var nödvändigt för att nå ett bra resultat med satsningen. Kommunerna har även uttalat sig positivt om dokumenten under projektets gång, samtidigt som de konstaterar att det efter projekttidens slut är viktigare att dansen skrivs in i befintliga strategidokument och inte läggs i ett eget vid sidan om. Då finns det risk att det faller bort.

I Hedmark ser vi at vi har etablerat et behov for en ”dansekonsulent” som kan formidle dansearbeidskraft. Vi blir fremdeles kontaktet av skoler, bedrifter og lignende som ønsker seg danseinnslag eller koreografer for kortere oppdrag. Dansebanken vil bestå, men vi ser at mange ønsker å ha en kontakt som sitter på nødvendig informasjon. Dansekunstnere trenger også noen som kan bidra med å finne ut hvor og hvordan de kan søke støtte til nye prosjekter.

Arrangerande av intra- och interregionala mötesplatser visade sig ha ett värde som sträckte sig även bortom projektet, då deltagarna på träffarna även tog tillfället att diskutera kultursatsningar av andra slag och utbyta erfarenheter. Det finns ett intresse i kommunerna att fortsätta med regionala mötesplatser kring Dans i förskola och skola och vi för dialog med Karlstads universitet kring detta, så att mötesplatserna även kan bli ett fortbildningstillfälle. Samtidigt är det bra för universitetet i utvecklandet av sin danskursverksamhet riktad mot skolpersonal att kunna ha en direktdialog och få inspel till kursernas innehåll och upplägg.

3.5 Kopplingar till andra projekt

Ett samarbete med interregprojektet Innovation Music Network, projektet Kreativa Näringar och Film i Värmland utmynnade i regelbundna nätverksträffar – Culture club – för möten mellan olika kulturyttringar och branscher.

Samarbetet med UNISKA-projektet inom deras delprojekt ”Studentsamverkan och lärarutbyte över gränsen” har medfört att kontakt etablerats mellan Högskolan i Hedmark och Karlstads universitet, som båda ser positivt på framtida samverkan

4. Indikatorer

Notera att indikatorer både för A (Ekonomisk tillväxt) och B (Attraktiv livsmiljö) kan förekomma i ett projekt.	Antal enligt projektbeslut	Resultat vid projekt-slut	Kommentarer
Antal kvinnor 15- 24 år som deltar i projektet.	502	776	
Antal kvinnor yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	1316	2745	
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	164	424	
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	602	1235	
Resultat indikatorer			
(A) Antal undanröjda upplevda gränshinder.	5	5	
(A) Antal kvinnor som deltar i gemensamma utbildningar och praktik.	1316	1530	
(A) Antal män som deltar i gemensamma utbildningar och praktik	602	842	
(A) Antal nyetablerade och vidareutvecklade gränsöverskridande kluster.	1	1	
(B) Etablerade institutionella samarbeten.	3	2	Samarbetet TI-Värmlandsoperan-Turnéorg. Hamar har inte kommit till stånd. Värmlandsoperan har inte i sitt uppdrag att producera dans, men det finns en positiv inställning från Värmlandsoperan att delta i föreställningar där den levande musiken har en bärande del i föreställningarna
(B) Nya och vidareutvecklade metoder för stads- och landsbygdsutveckling.	2	2	
Egna indikatorer	Tidpunkt	Publik	
Dansbuss till dansföreställningen "Ready to Explode"	Feb 2009	70	
Dansafton 2009	Mars 2009	252	
DansExpo 2009	April 2009	3100	
Arrangemang Hedmark Teater		3074	
ENRK, dans/musikk/teater Ener Ungdomsskole		514	
Bygdejævler, turné Hedmark		2460	
Dansbuss till "Betong Beats" på Hamar	Maj 2009	45	
Betong Beats	Maj 2009	700	
Visning Sib Dance Lab		35	
Artist Talk m. Fridjon Rafnsson, Sunne		40	
"RainCry"/Elvelangs, Kongsvinger		2400	

Egna indikatorer	Tid-punkt	Publik	
A Dance Tribute to the Art of Football		104	
Blåställ (skolföreställningar)	Okt 2009	637	
Nothing on TV (skoler + åpne forestillinger i Hedmark)	Sep-Des 2009	6894	
Nothing on TV (skolföreställningar) i Värmland	Dec 2009	1149	
Nothing om TV (1 offentlig) i Värmland)	Dec 2009	92	
Dans på Rådhusplassen, Elverum			
Kamuyot (skolor och offentliga föreställningar)	Jan 2010	1387	
Body Speak (Choir Project och Roses & Beans)	Juni 2010	70	
Kjeledress	Mar 2010	1457	
Poppea	Apr 2010	100	
Dirt n'Dancing	Mai 2010	200	
Betong Beats	Sep 2010	500	
The Boss, The King and The Man from Mars	Sep-Okt 2010	2330	
The Knots	Sep 2010	1074	+ 357 i Oslo i februar 2011
Blåställ	Nov 2010	447	
Sprått Hönskabaret	Nov 2010	698	
Stenkär	Okt 2010	299	
Värmland in i minsta rörelse	Dec 2010	25	

5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

Dans i Värmland och Teater Innlandet har olika kompetenser som har kompletterat varandra väl i arbetet med att stärka och utveckla dansen i regionen. Tillsammans har vi skapat ett mervärde för regionen som helhet, då var och en av oss tillför element som tillsammans skapar förutsättningar för utveckling av dansområdet i gränsregionen. Vi har bidragit till att öppna upp för jobb- och studiemöjligheter för båda sidor genom det breda kontaktnät vi tillsammans förfogar över.

Forestillingene **Nothing on TV** og **The Knots** ble spilt i Sverige, noe som ble mulig gjennom Dansregion! **Kjeledress** turnerte i Norge, som direkte følge av samarbeidet. Elever fra Arvika fikk se forestillingen og delta på workshop med **Poppea**, og dansebussen fra Värmland til Hamar for å delta på **Betong Beats** er konkrete eksempler på regionens utbytte av prosjektet.

Vi har även etablerat nätverk för dansverksamma i Inre Skandinavien och utvecklat Svensk-Norska Dansbanken där uppdragsgivare på båda sidor gränsen kan söka efter dansverksamma med rätt kompetens för det aktuella uppdraget.

Arrangerandet av interregionala mötesplatser samt att vi deltagit i olika arrangemang på båda sidor gränsen, har medfört att vi knutit kontakter och fått kännedom om varandras verksamheter. Härigenom kan kompetensöverföring ske och vi får en förbättrad kommunikation som underlättar samarbete mellan aktörer på båda sidor. Bland annat har det medfört att Karlstads universitet etablerad kontakt med Høgskolen i Hedmark, fått ett större upptagningsområde för den blivande danslärarutbildningen och kan bidra till att utbildningsnivån höjs i hela regionen.

5.2 Bättre miljö

Vi arbetar för att skapa en bättre miljö genom att öka möjligheterna för befolkningen att utöva och ta del av dans i sin närmiljö. Vi har bidragit till att fler unga fått möjlighet att utöva dans på den lokala orten på sin fritid, och arrangerandet av dansbussar har bidragit till färre bilresor och samåkning. Genom att arrangera workshops med externa koreografer/dansare, har dansverksamma i regionen kunnat få kompetensutveckling på orten istället för att resa till bland annat Stockholm och Oslo.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Jämställdhetsfrågan har diskuterats på arbetsplatsträffar för att lyfta fram och synliggöra hur vi beaktar jämställdhetsperspektivet dels i den egna organisationen, dels i vårt arbete ute hos uppdragsgivarna bl a inom Dansregion!

I arbetet med Dans i skolan har vi lagt vikt vid att även ha manliga danskonstnärer och fört samtal med eleverna för att påverka deras fördomar om dans som typiskt kvinnligt. I danseprojektet på Tynset 2009 var lærerne spesielt imponert over instruktørens evne til å få med alle elevene, også guttene som ellers vegrer seg for å delta. Og alle elevene deltok med stor entusiasme!

I forestillingen Nothing on TV valgte koreografen bevisst tema og musikk for å treffe gutter såvel som jenter.

Residenset Roses & Beans med Bastardproduktion fokuserade på heterosexualitet och de förväntningar som finns på traditionella parrelationer och hur det påverkar vårt kroppsspråk. Residenset utmynnade i en föreställning som visades i Säffle och Karlstad följt av samtal utifrån föreställningens tema.

I Dirt'n Dancing og Betong Beats blandet vi typiske ”guttemiljøer”(skate, dirt bike, tricking) med dansere, noe som førte til at ungdommene ble bedre kjent på tvers av gruppene, og at begge parter fikk større kunnskap om, og respekt for, de andres ferdigheter.

5.4 Etnisk mangfold og integrasjon

Dans är en fysisk uttrycksform och kan ses som ett universellt språk. I alla tider har alla kulturer haft sin dans – sitt sätt att uttrycka sig genom dansen. Rörelse och dans är essentiellt för människan och detta är något vi även visar genom medvetna val av den dans invånarna i Inre Skandinavien får möjlighet att ta del av genom projektet.

Utbildningen Streetdance Ledarskap syftar främst till att stärka ledarskapet hos unga streetdans-utövare. Syftet är att unga skall kunna leda unga eller starta egna grupper som unga gör inom musikområdet. Vi har i vårt samhälle många utövare med olika kulturell bakgrund inom streetdansen. Att låta etablerade dansformer inspirera till utveckling och stärka ungas lust till ledarskap, kan göra att fler involveras och att streetdansen blir mer tillgängliga för grupper som idag inte söker sig till de etablerade forumen. Vi vill också ge dessa grupper möjlighet att ta de samhälleliga resurserna i anspråk och komma till uttryck. Det handlar främst om självorganiserade träningsgrupper och grupper där den sociala samvaron är av stor vikt.

I Betong Beats og Dirt'n Dancing deltok ungdom med ulik etnisk og kulturell bakgrunn.

I residenset Choir Project deltog personer från olika samhällsgrupper, bl a asylsökande, som möttes under projektet. Mötet mellan olika samhällsgrupper är viktigt liksom synliggörandet av de asylsökande i detta sammanhang. Detta är särskilt viktigt i Säffle kommun som i perioder upplever problem med främlingsfientlighet.

Även själva ämnet i det konstnärliga arbetet i ”Choir Project” – hur konventioner bildas i en grupp och hur individen relaterar, påverkas och påverkar gruppen – relaterar till frågor om mangfold och integrasjon.

Samtidigt har vi genom nätverksbyggande och ledarutbildning stärkt streetdansen i regionen, vilket medfört att den blivit mer accepterad i etablerade danskretsar. Detta har varit ett viktigt arbete, då vi inom streetdansen återfinner utövare med olika kulturell bakgrund.

6. Informationsinsatser och skyltning av projektet

Skyltning med EUs dekalering finns väl synliga på kontoren och interregportföljen används i arbetet.

Vid sidan om att informera om projektet och aktuella händelser på våra respektive hemsidor och i nyhetsbrev, har vi genomfört olika insatser. Bland annat har vi tagit fram en folder om *Dansregion!*, nyhetsbrev för dansregion, t-shirts, logga för Dansregion! och deltagit i EU-mässa.

Dansregion-t-shirten bars av 20 dansande ungdomar i Colombia under San Pedro-festivalen med ca 340 000 besökare.

Informationsfoldern om *Dansregion!* används i samband med våra projektaktiviteter och andra sammanhang för informationsspridning om projektet. På Teater Innlandet finnes denne synlig för alla som besöker teatret og våre forestillinger.

I samband med marknadsföring har vi varit noga med att informera om att satsningen sker inom ett interregprojekt, t ex i all marknadsföring av Betong Beats, Dirt n'Dancing, Nothing on TV, Poppea, Kjeledress, The Knots. Prosjektet er også med i Teater Innlandets høstbrosjyre for 2010.

Prosjektet ble nevnt i samband med pressmeddelanden om aktiviteter som skett inom ramen för *Dansregion!*.

En utställning om projektet och det som händer inom dansområdet pågår under 2010/2011 på svensk sida i samarbete med biblioteken i Värmland. Utställningen har varit i sju kommuner och befinner sig för närvarande på Hammarö.

Vi har rutiner för utskick av pressmeddelanden till media i samband med de aktiviteter som arrangeras och vi har fått bra medial uppmärksamhet för våra aktiviteter, vilket medfört att kännedomen om projektet har fått en stor spridning.

För spridning av resultatet i projektet valde vi att ta fram en dansalmanacka för 2011. Den har fått stor uppskattning. Sist i bilagedelen bifogas även andra exempel på informationsmaterial och inslag i pressen, som uppmärksammat olika aktiviteter i projektet.

7. Underskrifter

Marianne Eriksson
Projektägare Dans i Värmland

Else Braseth
Projekteier Teater Innlandet